

Gymnázium a obchodní akademie Chodov

Smetanova 738, 357 35 Chodov

Číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0367

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Pořadí šablony a sada: I/7

Materiál: VY_32_INOVACE_MAUT.13

Vytvořený ve školním roce: 2013/ 2014 (září 2013)

Téma: Walt Whitman – život a tvorba

Předmět a třída: Český jazyk a literatura, septima osmiletého gymnázia

Anotace: V 1. části hodiny žáci pracují s internetem – vyhledávají informace o autorovi a uměleckém směru. Ve 2. části hodiny pracují s ukázkami ze sbírky Stébla trávy podle zadaných úkolů.

Autor: Sylva Jozefyová

Klíčová slova: W. Whitman, Stébla trávy, civilismus

Ověřený dne: 24. 9. 2013

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

WALT WHITMAN (1819 – 1892)

- básník, publicista, samouk
- inspirátor světové moderní poezie – předchůdce civilismu
- z řemeslnicko-farmářské rodiny (Long Island ve státě New York)
- těžká ekonomická situace rodiny
- aby mohl finančně podpořit svou rodinu, opustil v roce 1830 školu a pracoval jako poslíček
 - od 1832 jako tiskařský učeň, později jako sazeč
- v 18 letech (1837) se stal venkovským učitelem
- 1839 – vydavatel, redaktor a tiskařem malých novin Long Islander
 - 1841 musel tyto noviny opustit - tehdy začal zveřejňovat své první básně a povídky
- v této době se také začal zajímat o politiku, stal se příznivcem levého křídla demokratické strany
- 1846 se stal redaktorem brooklynského časopisu Daily Eagle, kde napsal více než 200 úvodních kritik
 - pro své radikální názory však byl propuštěn.
- od 1848 do 1850 vedl noviny s názvem Freeman, které odpovídaly jeho radikalismu
 - bojoval proti otrokářství
- za americké občanské války (války Severu proti Jihu) pracoval jako dobrovolný ošetřovatel
- po válce získal místo úředníka, ale opět byl propuštěn pro svoje radikální postoje
- 1873 prodělal mrtvici a od té doby byl dlouhodobě upoután na lůžko
- subjektivní poezie jedince
- epická poezie – mapuje minulost a opěvuje budoucnost země, oslava člověka, vědy a techniky
- vychází z americké řečnické tradice
- dílo: **Stébla trávy** (1855) – 9 vydání; z 12 básní se rozrostla na téměř 400 (doplňoval a přepracovával celý život)
 - osobitý komentář W. života, odhaluje jeho životní postoje, vyjadřuje jeho filozofické názory a politické přesvědčení
 - víra v rovnost všech lidí a ras, dále víra v demokracii a humanismus.
 - forma – volný verš (přirozený proud řeči); lyrická pásma dojmů, představ; symboly, metafory (např. tráva = nezničitelná, přetvoření toho, co zmírá, v život)
 - v jeho době to znamenalo převrat a uvolnění v básnické tvorbě v celosvětovém měřítku
 - u nás ovlivnila tato sbírka básní např. S. K. Neumanna
 - zpočátku byla sbírka přijata s nepochopením

BÁSNÍKEM JE TEN, KDO SPRAVUJE A BUDUJE SVĚT. (W. Whitman)

civilismus (civilizační poezie)

- = umělecký směr konce 19. a počátku 20. století, jenž zobrazuje technické vymoženosti moderní doby (stroje, elektřinu, továrny, komunikace, mrakodrapy, městský život) a životní styl jimi podmíněný
- v poezii přinesl:
 - zájem o předměty vyráběné člověkem
 - novou obraznost, uvolněné básně pro pluralitu a hromadnost jevů
 - příklon k všední a moderní skutečnosti
 - optimistickou víru v tvůrčí síly člověka (odvrat od subjektivní bezvýchodnosti)

PRÁCE S TEXTEM

Úkoly:

1. Vyjádřete vlastními slovy obsah ukázek.
2. Charakterizujte stavbu básně.
3. Najděte použité umělecké prostředky.

PÍSEŇ ŠIROČINY

Tvary vznikají!

Tvar změřený, nařezaný, zdvižený, spojený, natřený,
tvar rakve, aby si mrtvý ve svém rubáši poležel,
tvary, které se staly sloupky, sloupky lůžka, sloupky svatebního lože,
tvar díže, tvar houpacího křesla tam vzadu, tvar kolébky,
tvar podlahových prken, prken pro tanečnickovy nohy,
tvar trámů na vlastní dům, domov rodičů a dětí,
kteří se mají rádi,
tvar střechy domu mladého muže a mladé ženy, kteří jsou
spolu šťastni, střechy šťastného manželství
mladého muže a mladé ženy,
střechy nad večeří, kterou s radostí vařila čestná žena
a kterou s radostí jí čestný manžel
spokojený s vykonanou prací.

širočina = sekera se širokým břitem

ZE STRAŠLIVÉ POCHYBNOSTI DŮKAZŮ

Ze strašlivé pochybnosti důkazů,
z nejistoty, že nakonec budeme podvedeni,
že zabezpečení a naděje mohou být nakonec jen pouhé domněnky,
že totožnost záhrobí je snad jen krásnou bájí,
že věci, které vnímám, zvířata, rostliny, lidé, hory, zářící a plynoucí vody,
denní i noční nebe, barvy, tělesa, tvary jsou možná (jako že
bezpochyby jsou) pouhým zdáním a něco skutečného nebylo dosud poznáno
(Jak často ze mne vyrazí, jako by mě chtěly zmást a podvést!
Jak často si myslím, že ani já, ani jiný o nich nevíme nic.),
snad se mi zdají být tím, čím jsou (jako že se bezpochyby zdají), jen
z mého nynějšího hlediska a ukázaly by se (a právem ukázaly)
něčím zcela jiným, než se zdají, anebo buď jak buď ničím
z naprosto jiného hlediska;
na toto a podobné myšlenky mi starostlivě odpovídají mé lásky, moji
drazí přátelé,
když ten, kterého miluji, mne provází, nebo dlouho vedle mne sedí a
drží mě za ruku, ...
tu jsem naplněn nevyslovenou a nevyslovitelnou moudrostí, mlčím
a nežádám si už ni, ...

ZDROJE:

Píseň širočiny:

SOUKAL, Josef. Čítanka pro 2. ročník SOŠ. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, a. s., 2001, ISBN 80-7235-162-1.

Ze strašlivé pochybnosti důkazů:

MAŠKOVÁ, Drahuše. Čítanka 3 k Literatuře - přehledu SŠ učiva. Třebíč: Petra Velanová, 2006, ISBN 80-86873-00-5.

PŘISPĚVATELÉ WIKIPEDIE. Walt Whitman [online]. [cit. 20.9.2013]. Dostupný na WWW:
http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Walt_Whitman&oldid=11102408

KARPATSKÝ, Dušan. Malý labyrint literatury. Praha: Albatros nakladatelství, a. s., 2001, ISBN 13-238-KMČ-001.

ÚSTAV PRO ČESKOU A SVĚTOVOU LITERATURU ČSAV. Slovník literární teorie. Praha: Československý spisovatel, 1984, ISBN 22-141-84.

WALT WHITMAN (1819 – 1892)

Doplňte informace o životě autora (alespoň 5) a o uměleckém směru civilismu.

- básník, publicista, samouk
- inspirátor světové moderní poezie – předchůdce civilismu

- subjektivní poezie jedince
- epická poezie – mapuje minulost a opěvuje budoucnost země, oslava člověka, vědy a techniky
- vychází z americké řečnické tradice

- dílo: **Stébla trávy** (1855) – 9 vydání; z 12 básní se rozrostla na téměř 400

(doplňoval a přepracovával celý život)

- osobitý komentář W. života, odhaluje jeho životní postoje, vyjadřuje jeho filozofické názory a politické přesvědčení
 - víra v rovnost všech lidí a ras, dále víra v demokracii a humanismus.
- forma – volný verš (přirozený proud řeči); lyrická pásma dojmů, představ; symboly, metafory (např. tráva = nezničitelná, přetvoření toho, co zmírá, v život)
 - v jeho době to znamenalo převrat a uvolnění v básnické tvorbě v celosvětovém měřítku
 - u nás ovlivnila tato sbírka básní např. S. K. Neumanna
- zpočátku byla sbírka přijata s nepochopením

BÁSNÍKEM JE TEN, KDO SPRAVUJE A BUDUJE SVĚT. (W. Whitman)

civilismus (civilizační poezie)

= umělecký směr

- v poezii přinesl:

-
-
-
-

PRÁCE S TEXTEM

Úkoly:

1. Vyjádřete vlastními slovy obsah ukázek.
2. Charakterizujte stavbu básně.
3. Najděte použité umělecké prostředky.

PÍSEŇ ŠIROČINY

Tvary vznikají!

Tvar změřený, nařezaný, zdvižený, spojený, natřený,
tvar rakve, aby si mrtvý ve svém rubáši poležel,
tvary, které se staly sloupky, sloupky lůžka, sloupky svatebního lože,
tvar díže, tvar houpacího křesla tam vzadu, tvar kolébky,
tvar podlahových prken, prken pro tanečnickovy nohy,
tvar trámů na vlastní dům, domov rodičů a dětí,
kteří se mají rádi,
tvar střechy domu mladého muže a mladé ženy, kteří jsou
spolu šťastni, střechy šťastného manželství
mladého muže a mladé ženy,
střechy nad večeří, kterou s radostí vařila čestná žena
a kterou s radostí jí čestný manžel
spokojený s vykonanou prací.

širočina = sekera se širokým břitem

ZE STRAŠLIVÉ POCHYBNOSTI DŮKAZŮ

Ze strašlivé pochybnosti důkazů,
z nejistoty, že nakonec budeme podvedeni,
že zabezpečení a naděje mohou být nakonec jen pouhé domněnky,
že totožnost záhrobí je snad jen krásnou bájí,
že věci, které vnímám, zvířata, rostliny, lidé, hory, zářící a plynoucí vody,
denní i noční nebe, barvy, tělesa, tvary jsou možná (jako že
bezpochyby jsou) pouhým zdáním a něco skutečného nebylo dosud poznáno
(Jak často ze mne vyrazí, jako by mě chtěly zmást a podvést!
Jak často si myslím, že ani já, ani jiný o nich nevíme nic.),
snad se mi zdají být tím, čím jsou (jako že se bezpochyby zdají), jen
z mého nynějšího hlediska a ukázaly by se (a právem ukázaly)
něčím zcela jiným, než se zdají, anebo buď jak buď ničím
z naprosto jiného hlediska;
na toto a podobné myšlenky mi starostlivě odpovídají mé lásky, moji
drazí přátelé,
když ten, kterého miluji, mne provází, nebo dlouho vedle mne sedí a
drží mě za ruku, ...
tu jsem naplněn nevyslovenou a nevyslovitelnou moudrostí, mlčím
a nežádám si už ni, ...